

۱- توضیح کدام اثر در مقابل آن نادرست است؟

- (۱) سرگذشت حاجی بابای اصفهانی: اثری است از جیمز موریه که در دوره‌ی بیداری، میرزا حبیب اصفهانی آن را ترجمه کرد.
 (۲) سه تابلوی مریم: نام دیگر آن «ایده آل» است که صاحب روزنامه‌ی «قرن بیستم» آن را خلق کرد.
 (۳) شمس الدین و قمر: رمانی از میرزا حسن خان بدیع است که در دوره‌ی بیداری نوشته شده است.
 (۴) گلشن صبا: فتحعلی خان صبای کاشانی این کتاب را به تقلید از گلستان سعدی نوشت.

۲- موارد کدام گزینه از نظر تاریخ ادبیات صحیح است؟

- (الف) شاعران دوره بازگشت به سبب فقر فرهنگی جامعه و سستی و رخوت حاکم بر ادبیات، در سطوح زبانی، ادبی و فکری از سبک خراسانی و عراقی پیروی کردند.
 (ب) شاعرانی مانند صبای کاشانی، فروغی بسطامی و مجمر اصفهانی از گروه شاعرانی هستند که در غزل‌سرایی، سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران، سبک عراقی را پیش گرفتند.
 (ج) انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی شاه و با هدف رهایی بخشیدن شعر فارسی از تباهی و انحطاط اواخر دوره صفوی و دوره‌های بعد از آن تأسیس شد.
 (د) مشتاق اصفهانی در زمان قاجار، با همراهی چند تن دیگر از ادیبان، انجمن ادبی اصفهان را اداره می‌کرد.
 (ه) گروهی از شاعران دوره بازگشت به قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند که قافیه‌شیرازی و سرودن اصفهانی از این دسته‌اند.

(۱) ج - الف - د (۲) ه - ب - ج (۳) ج - الف - ه (۴) ه - ب - د

۳- نویسنده‌ی چند اثر در مقابل آن درست ذکر شده است؟

- «(آیین: محمد حجازی)، (الهی‌نامه: عطار)، (منشآت: ادیب‌الممالک فراهانی)، (چرند و پرند: علی‌اکبر دهخدا)، (داستان باستان: محمدباقر میرزا خسروی)، (تاریخ تطوّر نظم فارسی: ناظم‌الاسلام کرمانی)، (خداوندنامه: صبای کاشانی)»
 (۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۴- کدام گزینه در مورد شعر و نثر دوره‌ی بیداری نادرست است؟

- (۱) در این دوره نهضت ساده‌نویسی همراه با نهضت آزادی خواهی شکل گرفت، نویسندگان و شاعران مظاهر استبداد و استعمار را نقد می‌کردند و برای بیان دیدگاه خود زبان ادبی را برمی‌گزیدند.
 (۲) ناصرالدین شاه قاجار، عبدالرحیم طالبوف و زین العابدین مراغه‌ای از پیشگامان نثر ساده این دوره بوده‌اند و نوشته‌های آنان به زبان مردم کوچه و بازار نزدیک تر شده است.
 (۳) اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایش‌نامه فارسی پرداخت، میرزا آقا تبریزی بود که چند نمایش‌نامه کوتاه تألیف کرد. این نمایش‌نامه‌ها به سبب انتشار برخی از آن‌ها در صدر مشروطه، تنها نمونه‌ی ادبیات نمایشی در این دوره محسوب می‌شود.
 (۴) در عصر بیداری شعر وادب در پایتخت جلوه بیشتری داشت؛ تا جایی که روزنامه نسیم شمال را که میرزا جهانگیر خان در رشت منتشر می‌کرد، مردم تهران بیشتر می‌خواندند.

۵- از دیدگاه تاریخ ادبیات در متن زیر، به چند مورد «خطا» برخورد می‌کنیم؟

- «عارف قزوینی شاعر وطنی و از موسیقی دانان بزرگ عهد مشروطیت بود. تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی او در برانگیختن مردم و آزادی خواهی نقش بسیار مؤثری داشت. عارف در سبک خراسانی با زبانی حماسی شعر می‌سرود. آشنایی عارف با شعر سعدی طبع او را شکوفا ساخت. عارف قزوینی مضامین وطن دوستی و ستیز با نادانی را با آوازی زیبا و پرشور می‌خواند. عارف به خاطر اندیشه‌های وطن‌دوستانه و آزادی خواهانه جانش را در راه آزادی فدا کرد. سوز و شور موجود در شعر او نشان از دردمندی و عشق او به میهن دارد.»
 (۱) پنج (۲) سه (۳) چهار (۴) شش

۶- سجع‌های «متوازن، مطوّف و متوازی» به ترتیب در عبارات کدام گزینه وجود دارند؟

- (الف) چه مایه مستوران به علت درویشی در عین فساد افتاده‌اند و عرض گرمی به باد زشت‌نامی برده‌اند.
 (ب) درویش ضعیف‌حال را در خشک‌سالی مپرس که چونی، آلا به شرط آنکه مرهم ریشش بنهی و معلومی پیشش.
 (ج) فلان را کرم بی‌شمار است و هنر بی‌حساب، دارای عزمی است متین و طبعی کریم.
 (د) متکلم را تا کسی عیب نگیرد، سخنش صلاح نپذیرد.

(۱) الف، د، ج (۲) ب، الف، د (۳) الف، ج، ب (۴) ج، د، ب

۷- همه‌ی بیت‌ها آرایه‌ی «موازنه» دارند، به‌جز.....

- (۱) کدامین ساعت از من یاد کردی / کدامین روزم از خود شاد کردی
 (۲) خرد زنده‌ی جاودانی شناس / خرد مایه‌ی شادمانی شناس
 (۳) آب تو ده گسسته را در دو جهان سقا تویی / بار تو ده شکسته را، بارگه وفا تویی
 (۴) ز گرز تو خورشید گریبان شود / ز تیغ تو بهرام بریان شود

۸- در همه‌ی گزینه‌ها جناس ناقص مشاهده می‌شود؛ به‌جز.....

- (۱) هر آدمی‌ای که مهر مهتر / در وی نگرفت، سنگ خارا است
 (۲) ای گدایان خرابات خدا یار شماست / چشم انعام مدارید ز انعامی چند
 (۳) گرم باز آمدی محبوب سیم‌اندام سنگین‌دل / گل از خارم برآوردی و خار از پای و پای از گل
 (۴) نه عجب که قلب دشمن شکنی به روز هیجا / تو که قلب دوستان را به مفارقت شکستی

۹- در کدام بیت جناس همسان به کار نرفته است؟

- ۱) بس مرا ممت از استاد بؤد / که به تعلیم من استاد، استاد
- ۲) هر دل که به چنگ تو درافتاد / چون چنگ همیشه در خروش است
- ۳) تار زلفت را جدا مشاطه‌گر از شانه کرد / دست آن مشاطه را باید جدا از شانه کرد (مشاطه: آرایشگر)
- ۴) گر چین سر زلف تو مشاطه گشاید / عطّار به یک جو نخرد نافه‌ی چین را

۱۰- کدام بیت متناسب با علامت هجایی « -U-U--UU-U-U-- » است؟

- ۱) گفتم که کی ببخشی بر جان ناتوانم / گفت آن زمان که نبود جان در میانه حائل
  - ۲) ساقی به صوت این غزلم کاسه می‌گرفت / می‌گفتم این سرود و می ناب می‌زدم
  - ۳) اگرچه در طلبت هم‌عنان باد شمالم / به گرد سرو خرامان قامتت نرسیدم
  - ۴) چرخ بر هم زخم از غیر مرادم گردد / من نه آنم که زبونی کشم از چرخ فلک
- ۱۱- وزن بیت « دلدار که گفتا به توام دل نگرانست / گو می‌رسم اینک به سلامت، نگران باش » در کدام گزینه آمده است؟
- ۱) مفعول مفاعیل مفعول مفاعیل
  - ۲) مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن
  - ۳) مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن
  - ۴) مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

۱۲- وزن کدام بیت جزء اوزان ناهمسان است؟

- ۱) ندارم دست از دامن به جز در خاک و آن دم هم / که بر خاکم روان گردی، بگیرد دامنم کردم
- ۲) بی ماه مهر افروز خود تا بگذرانم روز خود / دامی به راهی می‌نهم، مرغی به دامی می‌زنم
- ۳) یاقوت جان‌فزایش از آب لطف زاده / شمشاد خوش خرامش در ناز پروریده
- ۴) حافظ ببر تو گوی فصاحت که مدّعی / هیچش هنر نبود و خبر نیز هم نداشت

۱۳- علامت هجایی بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

- « گوشه گرفتن ز خلق فایده‌ای نیست / گوشه‌ی چشمت بلای گوشه‌نشین است »
- ۱) -UU- / -U-U- / -UU- / -U-U- / -UU- / -U-U-
  - ۲) -UU- / -U-U- / -UU- / -U-U- / -UU- / -U-U-
  - ۳) -UU- / -U-U- / -UU- / -U-U- / -UU- / -U-U-
  - ۴) -UU- / -U-U- / -UU- / -U-U- / -UU- / -U-U-

۱۴- وزن بیت «بناوی روزگار به صحرا روند و باغ / صحرا و باغ زنده‌دلان کوی دلبر است» با کدام بیت یکسان است؟

- ۱) زان یار دلنوازم شکرپیست با شکایت / گر نکته‌دان عشقی بشنو تو این حکایت
- ۲) دیدار تو حل مشکلات است / صبر از تو خلاف ممکنات است
- ۳) چون خضر دید آن لب جان‌بخش دل‌فریب / گفتا که آب چشمه‌ی حیوان دهان توست
- ۴) اتفاقم به سر کوی کسی افتاده است / که خر و بار در آن کوی بسی افتاده است

۱۵- علامت هجایی مقابل کدام بیت نادرست است؟

- ۱) از رای تو سر نمی‌توان تافت / وز روی تو در نمی‌توان بست (-U-U-UU--)
- ۲) لأبالی چه کند دفتر دانایی را / طلاق و عطف نباشد سر سودایی را (-UU--UU--UU--)
- ۳) چنین جوان که تویی برقی فرو آویز / وگرنه دل برود پیر پای بر جا را (-UU-U-U--UU-U-U)
- ۴) آن به که نظر باشد و گفتار نباشد / تا مدّعی اندر پس دیوار نباشد (-U-U--UU-U-U--)

۱۶- وزن کدام گزینه همسان دولختی است؟

- ۱) می‌روم وز سر حسرت به قفا می‌نگرم / خبر از پای ندارم که زمین می‌سپرم
- ۲) دی پیر می‌فروش که ذکرش به خیر باد / گفتا شراب نوش و غم دل ببر ز یاد
- ۳) همه وقت عارفان را نظر است و عامیان را / نظری معاف دارند و دوم روا نباشد
- ۴) چو در رویت بخندد گل مشو در دامش ای بلبل / که بر گل اعتمادی نیست گر حسن جهان دارد

۱۷- کدام متن از نظر ویژگی‌های بیانی (قلمرو ادبی) متفاوت است؟

- ۱) به مرغزاری (دشتی) رسید آراسته به انواع نبات (گیاه) و اصناف ریاحین. از رشک او رضوان (نگهبان بهشت) انگشت غیرت گزیده و در نظاره‌ی او آسمان چشم حیرت گشاده.
- ۲) مراتب میان اصحاب مرّوت (جوانمردان) و ارباب همّت مشترک است. هر که نفس شریف دارد، خویشتر را از محل وضع (پست) به منزلت (مقام) رفیع می‌رساند.
- ۳) از حقوق رعیت بر ملک آن است که هریک را به مقدار مرّوت و یكدلی و نصیحت به درجه‌ای رساند و کسانی که در کارها غافل و از هنرها عاطل (بی‌بهره) باشند بر داهیان (زیرکان) خردمند ترجیح (برتری) روا ندارد.
- ۴) گفت شنوده‌ام اما اظهار (اشکار کردن) آن ممکن نیست. که بعضی از نزدیکان تو در کتمان آن مرا وصایت (سفارش) کرده است. و عیب فاش گردانیدن اسرار و تأکید علما در تجتّب (دوری) از آن مقرر است و الاّ تمام بازگفته آید.

۱۸- سطح موسیقایی در ابیات کدام گزینه کمتر است؟

- ۱) این جمله‌ی فرمان‌ها از بهر قدر آمد / ای جبری غافل تو از لذّت کار آخر با طفل دوروزه کس از شاهد و می گوید؟ / یا با نظر حیوان از چشم خمار آخر؟
- ۲) خوش می‌روی به تنها، تن‌ها فدای جانت / مدهوش می‌گذاری یاران مهربانت من فتنه‌ی زمانم و آن دوستان که داری / بی شک نگاه دارند از فتنه‌ی زمانت
- ۳) دردیست درد عشق که هیچش طبیب نیست / گر دردمند عشق بنالد غریب نیست سعدی ز دست دوست شکایت کجا بری / هم صبر از حبیب که صبر از حبیب نیست
- ۴) خواجه بیا، خواجه بیا، خواجه دگر بار بیا / دفع مده، دفع مده، ای مه عیار بیا عاشق مهجور نگر، عالم پرشور نگر، / تشنه‌ی مخمور نگر، ای شه خمار بیا

۱۹- شعر کدام گزینه لحن روایی - داستانی ندارد؟

- ۱) برفتند هر پنج تا رودبار / رخان چون گلستان و گل در کنار
مه فُورَدین و سر سال بود / لب رود، لشکرگه زال بود
- ۲) چو آمد به نزدیکی بارگاه / خروش آمد از در که بگشای راه
بر پهلوان اندرون رفت گو / به سان درختی پر از بار نو
- ۳) یکی روز شاه جهان سوی کوه / گذر کرد با چند کس، همگروه
پدید آمد از دور چیزی دراز / سیه‌رنگ و تیره‌تن و تیزتاز
- ۴) خداوند تاج و خداوند تخت / جهاندار پیروز و بیدار بخت
جهان‌آفرین تا جهان آفرید / چُنو مر زبانی پدید ناورید

۲۰- ویژگی‌های «زبانی، ادبی و فکری» شعر زیر، به ترتیب، در کدام گزینه درست ذکر شده‌اند؟

- «خرد بهتر از هر چه ایزدت داد / ستایش خرد را به از راه داد
خرد رهنمای و خرد دلگشای / خرد دست گیرد به هر دو سرای
ازو شادمانی و زویت غم است / وز اویت فزونی و زویت کم است
خرد تیره و مرد، روشن‌روان / نباشد همی شادمان یک زمان»

- ۱) به‌کاربردن «را» در معنای «برای» / وجود سه تضاد در شعر / برتری عقل به عشق
- ۲) فزونی لغات عربی نسبت به لغات فارسی / به کارگیری جناس ناقص / لزوم وجود خرد در انسان
- ۳) به کارگیری «را» به جای کسره‌ی اضافه / استفاده از تشخیص، کنایه و تضاد / سعادت‌مندی و تیره‌بختی انسان در گرو خرد
- ۴) استفاده‌ی اندک از واژه‌های عربی / به کارگیری جناس همسان / برتری خرد به عشق

۲۱- نوع نگرش فکری و جهان‌بینی در مقابل کدام بیت نادرست آمده است؟

- ۱) ببرد خواب مرا عشق و عشق خواب برد / که عشق جان و خرد را به نیم جو نخرد (خردگرا)
- ۲) به سان فال‌گویانند مرغان بر درختان بر / نهاده پیش خویش اندر، پر از تصویر دفترها (عینی)
- ۳) معشوقه به سامان شد، تا باد چنین بادا / کفرش همه ایمان شد، تا باد چنین بادا (شادی‌گرا)
- ۴) دریغ است ایران که ویران شود / کنام پلنگان و شیران شود (میهنی)

۲۲- معنای چند واژه در مقابل آن نادرست ذکر شده است؟

- «(دلِق: جامه‌ی درویشان)، (مرقَع: لباسی از ابریشم)، (دستان: نیرنگ)، (هامون: بیشه)، (سنان: نیزه‌ی بلند)، (معبّر: خواب‌گزار)، (گازر: رخت-شوی)، (تلاؤ: درخشان)»

- ۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) پنج

۲۳- مفهوم بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

- «شفای این دل بیمار جز لقای تو نیست / طبیب جان خرابم کسی و رای تو نیست»
- ۱) یافتن وصال تو کار نه چو منی بود / دولت دیگری طلب کو به وصال تو رسد
  - ۲) درد دل داریم و درد دل دوی درد ماست / گرچه دل‌ریشیم، زخم او ز مرهم خوش‌تر است
  - ۳) عاشقم، عاشق و جز وصل تو درمانیش نیست / کیست کاین آتش افروخته در جانش نیست
  - ۴) ترک جان کردم و تن، تا به وصال برسم / وآنکه او ترک علایق نکند، واصل نیست

۲۴- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) ما ز بالاییم و بالا می‌رویم / ما ز دریاییم و دریا می‌رویم
  - ۲) ما به پر می‌پریم سوی فلک / زانکه عرش‌ست اصل جوهر ما
  - ۳) نفس عیسی جست خواهی، راه کن سوی فلک / نقش عیسی در نگارستان راهب کن رها
  - ۴) خلق چو مرغابیان زاده ز دریای جان / کی کند اینجا مقام مرغ کزین بحر خاست؟
- ۲۵- مفهوم بیت «گر عزم جفا داری سر در رهت اندازم / ور راه وفا گیری جان در قدمت ریزم» در کدام گزینه آمده است؟
- ۱) دلم جفت عنا کردی به هجرم مبتلا کردی / وفا کردم جفا کردی درینا روزگار من
  - ۲) نظر نه به سود و زیان کنم، هرآنچه بگویی همان کنم / بگو که بمان یا بگو بمیر، اراده‌ی من اختیار توست
  - ۳) زین جور بر جانم کنون، دست از جفا شستی به خون / جانا چه خواهد شد فزون، آخر ز آزارم تو را
  - ۴) خوب آمدی بیا که به پای تو جان دهم / دردم شود دوا که شوم من فدای تو